

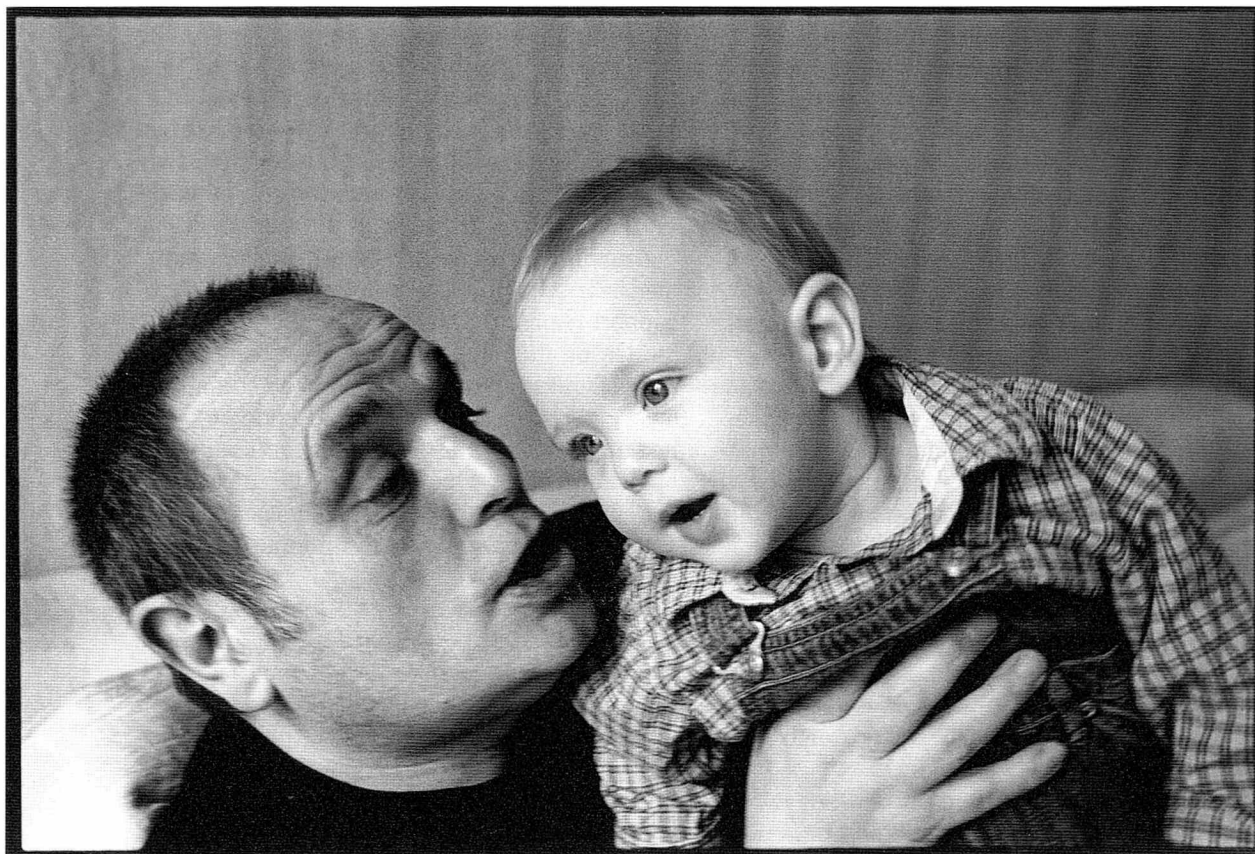
“Det gode kommer tit ud af kaos.”

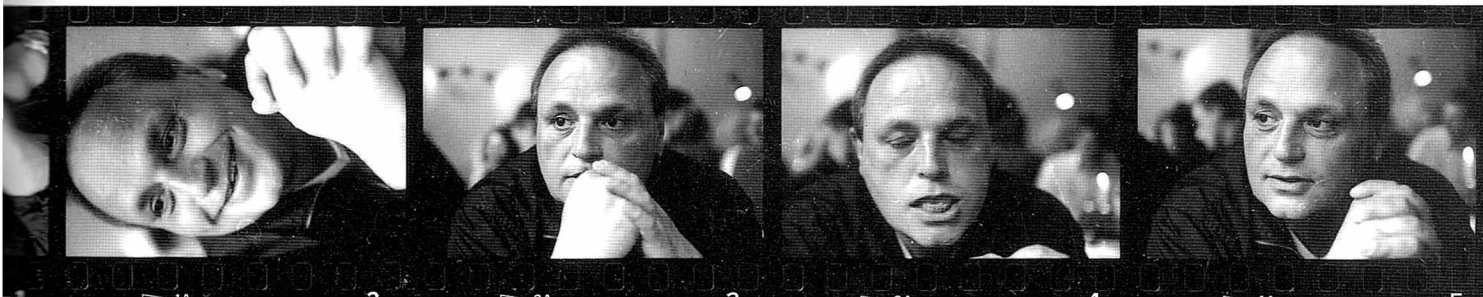
Interview med “old school” Nørrebro-aktivisten Finn Østergaard, der føler sig socialt og personligt tættere på “2. G’ere” og rødder på Blågårds Plads end på den nytillflyttede danske akademikerklasse i kvarteret.

Af Benny Lihme

Fotos: Signe Vad

Finn Østergaard med barnebarn

Finn Østergaard, 53 årig nørrebro'er, slår tilfreds ud med hånden, da klapsalver inde fra lokalerne trænger ud til os og ind i den snurrende Sony båndoptager en dag i slutningen af maj måned. Stedet er et praktisk træbord i det store, gårdsanerede område bag Blågårdsgades gamle ligkistemagasin. Mobiltelefon, kaffe, vandflaske og smøger er indenfor arms rækkevidde. Det er vist sådan nogenlunde basisudstyret for en lokal aktivist og social jægersoldat som Finn, hvis arbejdsplads er "gaden", hverken mere eller mindre. Hans tatoverede hænder og arme vidner om råt levet liv, men også om at omsorg ikke er forbeholdt bløde kvindehænder. Det har på det sidste været synligt i kvarteret, at Finn Østergaard er blevet en endog temmelig aktiv morfar.

"Det er skidegodt, det der" siger han og peger i retning af lyden. "Der kan komme helt op til 100 mennesker om dagen, ja, der er vel i gennemsnit 3-4 møder om dagen. 20 møder på en uge. De bliver kørt ind fra forskellige behandlingssteder. Alle mulige former for behandling, psykiatriske afdelinger, fængsler. Intet af det har hjulpet. Her kan de gå frivilligt og snakke med ligesindede. Mange har sgu været døde af junk og er blevet genoplivet! Nogle af dem kommer fra narkobehandlingsafdelingen i Vridsløselille Statsfængsel – så har de en fængselsbetjent siddende og vente i en bil, inden de kører tilbage til fængslet."

En ny salve bifald trænger ud til os: "Det er når man fejrer clean dag. De har stort set samme historie og baggrund og ved fra dem selv, hvor fedt det er at have klaret en ny clean dag og få et klap på skulderen for det. Det geniale er at det er narkobehandling uden behandlere. Der sidder én og fortæller

og en anden lytter og tænker, det han sidder og siger dér, det kan jeg lide. Han kan mærke det i maven, at det går tæt på. Bagefter går han måske hen og spørger vedkommende, om han vil være hans sponsor. En han kan kontakte på alle tider af døgnet. Får han stoftrang, har det ad helvede til, har det godt. Hvadsomhelst. Sponsoren er der til at hjælpe ham igennem 12-trins programmet. Det er sgu så enkelt, at det er svært at forklare...."

"Linie 14"

Går man gennem Blågårdsgade, fremstår det gamle ligkistemagasin med en slags sporvognsfacade. "Linie 14" hedder stedet, som gade- og ungeprojektet Sjakket renoverede i 1993 og havde til huse i nogle år efter ligkistemagasinet selv var gået i brædderne.

Da Sjakket flyttede ud i nordvest-kvarteret, flyttede Anonyme Narkomaner med Finn som bagmand ind. Han havde mødt nogle gamle kammerater, som efter at have været på sprøjten i en årrække var blevet clean. Og nu på Anonyme Narkomaners vegne ledte efter nogle mødelokaler. Jeg spørger til naboernes reaktioner og den såkaldte NIMBY-effekt (Not In My Backyard):

"Jeg havde aldrig før hørt om NA, kun AA (Anonyme Alkoholikere). De havde selvfølgelig svært ved at finde lokaler, for når folk hører ordet narkoman, tænker de straks på sprøjter, politi og alt muligt.

Søren Magnus og jeg fandt så ud af, at vi ville lave en forening, der hed "Clean Narkomaner I Helbredelse", som lejer lokalerne ud til NA. De må ud fra deres principper ikke eje noget. Hver mødegruppe betaler så symbolske 70 kroner om måneden til foreningen.

Der var mere larm, da Sjakket havde lokalene. Hende der boede ovenover dengang, havde jeg gået i skole med, og hun var ligeglad med lidt larm. Senere har der været en del problemer, fordi der flyttede nogle pæne middelklasse mennesker ind. Og de kunne ikke holde klapperiet ud. Hvor min gamle skolekammerat syntes det var fedt, fordi, som hun sagde, jeg ved jo at det betyder, at hver gang der bliver klappet, er det fordi der er én der har det godt, så har vi måttet ofre 2-300.000 på at isolere lofter, lave udsugning osv. Og alligevel blev de ikke tilfredse deroppe. Og er endt med at flytte. Ellers er beboerne i ejendommen vilde med det der foregår.

Jeg kørte stedet frivilligt og ulønnet i fire år, samtidig med at jeg tog mig af nogle af de unge rødder. Og boede lige i "orkanens øje", i en lejlighed på 1.sal. Når jeg havde måttet slå min dørklokke, telefon og hele lortet fra, så råbte de ind af brevsprækken, ringede på hos naboerne, kastede sten på mine vinduer og råbte: "Finn, vi kan se der er lys!"

Hen ad vejen havde kommunen indset ideen med at åbne væresteder for clean narkomaner, så de havde selv åbnet en tre-fire steder. Jeg kunne ikke klare det i længden, så jeg gik ind og sagde til dem, at vi måtte have en stilling nede på "Linje 14". Og det skulle ikke være til mig, jeg var kørt træet af at høre om junk og metadon hele tiden. Det var jo også hårdt på den måde, at du kunne sidde og ha' en go' dyb samtale med én der havde været clean i 1-2 år, og dagen efter var han død. Vi fik en stilling igennem i kommunen, til en rigtig go' fyr, der har været clean i fem år. Jeg er så stadigvæk formand for bestyrelsen.

Det med at stedet kom til at hedde "Linje 14", har dels noget at gøre med at lokalene ligger i Blågårdsgade 14. Og så er det noget med at tingene skal køre på skinner, det skal køre derudaf, være i bevægelse mod en endestation osv.

Jeg er ikke ansat nogen steder, men lever af pensionen. Jeg har svært ved at indordne mig i store forkromede systemer, ikke i en eller anden social sammenhæng. Jeg indgår som aktivist i en masse sociale sammenhænge. Tempoet indenfor kommunen er bare ikke lige mig. Hvis der er et problem med en ung, så er det ikke noget med, at det først skal op på fire møder og problemet skyldes hen på et andet kontor. Det skal være her-og-nu!

Det er i øvrigt heller ikke fordi jeg har noget imod pædagoger, selvom de gode ikke ligefrem hænger på træerne. Men både min datter og søster er da pædagoger."

Unge rødder

Finn Østergaard har kendt Sjakkets stifter Søren Magnussen gennem en årrække. Og er idag medlem af "logen" i Vilde Læreprocesser, den organisation der under Magnussens ledelse har efterfulgt dels Sjakket, dels Vilde Unge. Til fælles med sin logebroder har Finn Østergaard et rimeligt positivt syn på social kaos. Han beretter om engang de to i fællesskab følte sig presset til "at lave en finte ovre i Wesselsgade" for at få fat på nogle lokaler i en andelsboligforening til nogle af de ældre rødder Sjakket ikke kunne rumme:

"Vi ville leje en nedlagt butik, der hørte til en andelsboligforening. Jeg turde sgu ikke sige som det var og sagde at vi ville starte en klub for unge arbejdsløse mænd. Et sted hvor vi kunne sidde og drikke kaffe, spille

dart, læse avis osv. Men det gik slet ikke og både Søren og jeg rendte konstant til møder med bestyrelsen i ejendommen. Det var et ragnarok, kriminalitet og ballade og alt muligt, jeg blev ringet op på alle tider af døgnet. Jeg forstår godt beboerne var sure, de hilser stadigvæk ikke på mig.

En gammel ven, der var håndværker, gik så og hjalp os med at få noget op og stå i den ret forsømte Hans Tavsens Park bag ved Assistentens Kirkegård.

Vi kørte rundt og så på, hvad der var at rette op og hvilke ideer vi kunne have til sådan et park-projekt. Der kom et møde i stand med nogle af de værste rødder, folk fra kriminalforsorgen, de sociale myndigheder osv. Vi foreslog at man kunne lave et park-projekt med halvt danske drenge og halvt indvandrerdrengene fra kvarteret. På den måde opstod "Ung i parken", et fedt projekt der voksede ud af problemerne og kaos i Wesselsgade.

Samtidig havde vi stadigvæk lokalene. Der fik vi så en kontakt til ham, der stod for de nye gratis bycykler. Ham foreslog jeg at vi oprettede et cykelværksted og gav drengene nogle penge for at finde de cykler, som folk havde smidt fra sig rundt omkring i byen, i kældre og sån. Det endte med at vi fik ansat nogle drenge efter skoletid, som gik og reparerede cykler. Der kom en masse godt ud af det kaos.

Men ellers har jeg da tit haft svært ved at forklare overfor andre, hvad mit arbejde egentlig er. Grundlæggende er det at være på gaden. Jeg reagerer på de ting, der opstår, eller på at folk kontakter mig for at få mig til at gøre noget. Det kan være fru Hansen i køen i Netto, der siger at de har nogle problemer med nogle unge larmehoveder i hendes

gård. Så går jeg over og ser på det. Der er også unge, der spørger om jeg vil være deres tilsynsførende, fordi jeg kender mange af rødderne. Har boet her hele mit liv, på nær et par afstikkere i de unge år, hvor jeg stak til søs. De har tiltro til mig, også fordi de ved at jeg selv på et tidspunkt har gået og lavet det samme lort, som de laver nu. Som knægte lavede vi alt muligt. Lå og skød med luftbøsser efter folk og ramte dem på fingrene, så de tabte deres tasker. Vi stjal cykler og gik i forretningerne tre mand ad gangen, hvor den ene så afledte ekspedienten og de andre fyldte lommerne.

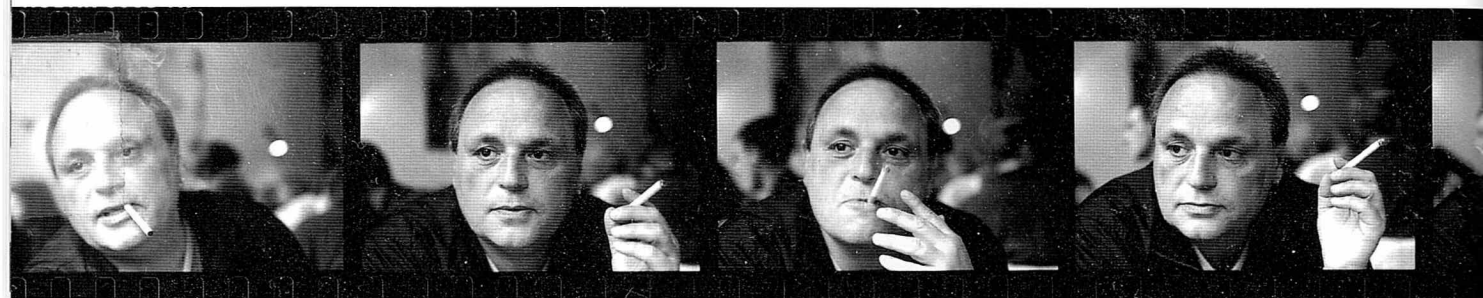
Men ellers? Ja, jeg er vel god til at snakke med stort set alle slags mennesker. Var også med til at starte Nørrebro Radio i sin tid i Stengade 30 og har en del erfaring som studievært med direkte udsendelser fra den tid. Min omgangskreds er forbrydere, gamle junkier, almindelige lokale beboere, højt uddannede venner osv. Jeg tror at det er meget sundt i hovedet at have en mangfoldig omgangskreds. Det giver mulighed for at se tingene fra mange sider."

Fra Larry Kent til Jack London

På et tidspunkt kommer vi ind på Finn Østergaards læseinteresser og jeg peger på en af hans tatoveringer, som lyder "Lev stærkt – dø tung". En let omskrivning af klassikeren "Lev stærkt – dø ung":

"Det var sådan noget man læste dengang, fordi man kunne identificere sig med ham der smukke Nick Romano. Jeg elsker at læse bøger. I starten da jeg var i gang med nogle bøger, kan jeg huske at Mogens Nivå spurgte mig, hvad fanden er det du læser, mand? Jeg anede ikke, hvad det var jeg læste. Udover at bøger for mig dengang var Bill & Ben, Walt

Slade, Larry Kent og sådan noget. Så siger Nivå, at jeg skulle prøve at læse én af Jack London. Jeg gik fuldstændig amok! Jeg kan huske at den første var "Vagabonden". Det var den første bog jeg kunne forholde mig til og se noget af mig selv i.

Men ellers er det biografier, der er sagen i øjeblikket. Også om folk jeg ikke aner, hvem er. Jeg vidste for eksempel ikke hvem Toulouse-Lautrec var. Så jeg læste om ham og begyndte at opdage hans plakatkunst. Så en biografi mere om ham, så dukker der nogle op om Gauguin osv. Jack London er stadigvæk min yndlingsforfatter. Jeg har læst alle hans bøger flere gange, også selvom han har skrevet en del lort. Han var jo også revolutionær, hvilket ikke gør manden dårligere. Han beskrev revolutionen i 1916, inden han begik selvmord.

Som alle andre børn her på Nørrebro, lærte vi ikke en skid i skolerne om den store politiske verden. Jo, at jøderne havde haft det meget hårdt og at amerikanerne vandt 2. verdenskrig. Jeg elskede da også Kennedy da han kom frem, men har på den anden side aldrig lidt af kommunistforskrækkelse.

Det politiske – og kommunisterne – kom jeg i forbindelse med via Slumstormerne i begyndelsen af 70'erne og gennem læsning af socialrealistisk litteratur. Okay, jeg havde da også prøvet at være inde og snuse foran den amerikanske ambassade ved Vietnam-demonstrationerne i 1967 uden rigtigt at vide, hvad det gik ud på. Vi så hvor grove politiet var, og dem havde vi jo af andre grunde i forvejen ikke særligt varme følelser overfor.

Jeg endte med at blive medlem af DKP, men meldte mig ud da det hele faldt sammen i 1989. Og er ikke politisk aktiv idag. Der er nok mere anarkist i mig nu. Jeg ved ikke

rigtigt, er der ikke noget der hedder "struktureret anarkist"?

Da far var dreng

På spørgsmålet om det ikke er blevet værre på Nørrebro, med kriminalitet, vold, stoffer, etniske spændinger mv., svarer Finn Østergaard benægtende. Og forventer i samme åndedrag en fredelig sommer 2002 på Blågårds Plads og omegn, som det har været de sidste par år:

"Det er ikke fordi jeg vil romantisere tingene, men der har aldrig været så stille og roligt på Nørrebro, som der er nu. Der var mange flere mennesker dengang og større problemer end i dag. Der var mange flere værtshuse og beskidte baggårde, masser af forsømte unger, hvis far og mor sad på værtshusene. Da jeg var barn i 50'erne, boede der 150.000 mennesker på Nørrebro. Idag bor der 70.000. Mit første job som 14-årig arbejdsdreng var i øvrigt i gården her hvor vi sidder. Hos "Auto Poul", et bilværksted som lå lige bag en femetagers baggårds-ejendom.

Hvis jeg skal prøve at drage en parallel til 60'erne og 70'erne, da jeg var ung, så synes jeg at Nørrebro er blevet meget stille. Selv stoffer var der mere af før i tiden, bl.a. af den simple grund at der boede flere mennesker. Og mange af dem i kondemnerede lejligheder. Der var "Dead man's corner" oppe på hjørnet af Nørrebrogade og Blågårdsgade ved Selandia-forretningen, hvor folk stod og handlede narko. Der var handel på Blågårds Plads og rundt om på værtshusene. Stengade hed "Pusher Street" eller "Stone Street" osv. I Gartnergade lå de og skød som vanvittige, "Filthy Few" startede jo herinde, forløberen for Hells Angels. Volden er ikke kommet med

indvandrere, den har været der hele tiden. Hvis nogen smadrede et værtshus, så blev det da straks hævnnet ved at de smadrede de andres værtshus osv. Det samme kunne ske for to forskellige ungdomsklubber. Det nye er mobiltelefoner, folk kan samles på rekordtid sammenlignet med tidligere.

Tag nu al den snak om gadebander. Dengang gjorde vi også alt muligt for at markere os. Vi havde læderjacker og langt hår og vi elskede, når folk vendte sig om og råbte efter os. Lige som rødderne idag ville vi gerne skille os ud fra mængden. Man skulle vise, hvor man kom fra og signalere "hold dig fra mig, jeg er farlig." Også selv om man ikke var en skid, i hvert fald ikke når man var alene. Enkeltvis var vi lige så nervøse som de knægte, der i dag går rundt i grupper. Men når vi var en seks-syv stykker sammen, så var vi farlige. Vi kæmpede, fordi vi blev nødt til at markere os. Vi følte os ikke som en bande, vi gik bare sammen. Og den slags grupperinger har altid været i kamp med hinanden. Her i gaderne var der ofte gadekampe, og det gik virkelig brutalt til indimellem. Vi sloges altid mod Ryesgade og Ryesgade sloges mod Brumleby. Sådan var det bare.

Jeg kunne fortælle historier, der er ti gange værre end meget af det de unge går og laver i dag. Der har altid været problemer, måske endnu flere problemer dengang. Alene i det område vi sidder i nu, lå der 53 værtshuse. Det kan jeg huske vi registrerede engang i 73-74 i en "Gul Bog". Da vi var børn, var der altid fulde mennesker på trapperne og i gårdene, der lå og sov eller lallede rundt. Og der var altid voksne, der var efter os unger. Det er derfor jeg føler, at jeg har mere til fælles med de indvandrere, der flytter ind her, end jeg har med de såkaldte rigtige danskere. Jeg

kan godt forstå den utryghed de har, og selvom lejlighederne er blevet større, så er de også flere børn. Så drengene løber og spiller fodbold i gårdene og på Blågårds Plads, nøjagtigt som vi gjorde. Det er der nogle af de her pæne mennesker der vil ha' forbudt – det er ikke engang løgn! De vil sgu ha' forbudt boldspil på Blågårds Plads.

Ta' nu den gård vi sidder i, der er for det meste stille og roligt. Når der så engang imellem er larm og ballade, så opstår der kæmpediskussioner i de pæne hjem bagefter, om at nu er det også for meget. I stedet for i situationen at gå over og sige, "nu slapper vi af unger – dæmp jer lige lidt ned, vi andre skal også være her". Så gør de det sgu.

Det at kommunikere direkte overfor unge, der laver ballade og larmer, har intet med anden etnisk baggrund at gøre. Det er fuldstændig på samme måde, som dengang vi selv var børn. Dem, der turde at ta' fat i os, halvgamle idioter som mig idag, de tog fat i kraven på én og sagde, at nu stopper du, ellers sån og sån. Det gav da respekt. Hvis de så også bagefter gad og sidde og snakke med én, om at de selv havde været unge engang osv., det gjorde at man fik respekt for dem. Hvis én åbnede vinduet fra sin lejlighed og råbte, "Så er det fandme med at komme ned af det tag! Og det i en fart", ja, så kravlede man da ned fra det tag. Det tør de jo ikke idag. Vor tids voksne ved desværre ikke hvordan man taler til de unge i øjenhøjde. Efter min mening er det ikke et spørgsmål om forskellige kulturer, men om forskellige klasser indenfor det danske samfund. Nu kan du jo se, at det er blevet "in" og dyrt at bo på Nørrebro, hvilket selvfølgelig gør, at det er en speciel type mennesker, der flytter hertil. Jeg er ked af at sige det, men

alle de steder hvor de middelklassemenesker flytter ind og blander sig – Christianshavn, "Pisserenden", Vesterbro – der dør miljøet. Det bliver livløst og trist, og deres normer for hvad der er normalt og ikke normalt begynder at dominere. For eksempel er de helt vilde med at sætte porte op ind til gårdene. For at lukke problemerne ude, så vil de ha' porte op, så de kan sidde og grille med deres økologiske rødvin i små private haver. Tilsyneladende ved de ikke, at så snart nogle bestemte typer unge ser en port, så skal den bare sparkes ind.

Akademikerklassen har svært ved at klare problemer. Og jeg tror at grunden til det er, at de ikke involverer sig i dem.

Problemet er, at mange af de nye mennesker der er flyttet ind her, de vil kun sidde og kikke på livet, ikke være en del af det. De elsker Nørrebros mangfoldighed med specialbutikker, små restauranter, caféer og sån. Det kommer de ind ude fra villaområderne for at snuse til.

Selv Blågårds Plads skal underlægge sig deres normer for hvad der er normalt. Vi har jo haft skøjtebane på Pladsen hele vinteren, en kæmpesucces. Blågårds Plads Forskønnelse har så lavet to rigtig flotte arrangementer med isdans og ishockey, musik og boder med pandekager og æbleskiver osv. Så kommer der selvfølgelig nogen ned oppe fra lejlighederne og beder om at få skruet ned for musikken. Selv om musikken slutter kl. 22.00. Til tider bliver jeg så ophidset, at jeg siger til de folk, at hvis de ikke kan holde det ud, så flyt dog til Gentofte!"

Kunstigt

"Ta' nu ord som "netværk" og "ressourceperson" – jeg hader de ord. Når der er et

netværk, behøver man jo ikke at tale om det. Det er kunstigt. Også når man idag laver "projekter" for at være sammen med de unge, hvor man tidligere bare engagerede sig. Jeg kan huske ret så mange personer som tog sig af os, da vi var unge. Og som man altid kunne henvende sig til. Der var langt mere naturligt tilgængelig voksenkontakt. Også på baggrund af, at der altid har været tradition for at organisere sig på Nørrebro. De første fagforeninger opstod her. Der er en historisk grund til at vi idag har tre medborgerhuse alene på Indre Nørrebro. Det er fordi folk har kæmpet for det.

Overfor de unge skal man passe på med ikke at blive moraliserende. Jeg har da kunnet mærke hos mig selv, i forbindelse med kontaktpersonarbejde jeg har haft, hvor jeg bl.a. spiste morgenmad sammen med og fulgte den samme unge i skole flere måneder i træk hver morgen, at den moraliserende tone trænger sig på. Så har jeg nogle gange kunnet se på deres øjne, selv om de elsker at hygge sig med de morgenmåltider, at nu er de ved at blive trætte af én. Så snart man kan mærke den fornemmelse, gælder det om at skifte spor og komme over til et helt andet emne.

I øvrigt har jeg flere gange oplevet, at så snart jeg sammen med en ung har passeret over Dr. Louises Bro på vej ind til City, så går luften ud af ham. For så er han på udebane uden sin gruppe. I sådanne situationer hvor jeg er alene med en ung, kan jeg godt lide at lave lidt fis og overdrive min egen støjende adfærd og støde lidt an, så det bliver den unge, der skal dæmpe mig ned. "Finn, mand, slap nu af. Ikke så grov osv." De vil ikke støde an, simpelthen fordi de er bange, når de er uden for deres territorium."